

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 50/2025 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att bibehålla principen om kollegial utvärdering vid utdelning av konstnärstipendier

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 50/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Inka Hopsu /gröna:

Hur ser man i reformen Bildningsförvaltningen 2030 till att trygga konstens autonomi och armlängdsprincipen, och

kommer regeringen att föreslå att principen om kollegial utvärdering även i fortsättningen ska vara inskriven i lagen?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Målet med myndighetsreformen inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde är att förtydliga och förenhetliga ämbetsverksstrukturen inom förvaltningsområdet till en funktionellt och ekonomiskt mer ändamålsenlig helhet. Detta innebär att det är lättare att styra ämbetsverken, att de funktionellt sett blir tydligare helheter och att deras verksamhet är mer samhälleligt effektiv.

Under december–januari ordnades en omfattande remissrunda om utkastet till proposition om ämbetsverksreformen. Konstfrämjandet hör enligt utkastet till proposition till den nya Kulturmyndighetens uppgifter. Uppgifterna och personalen vid Nationella audiovisuella institutet och Centret för konstfrämjande överförs till den nya myndigheten.

I samband med reformen är avsikten också att förnya konstkommissionernas struktur. I utkastet till proposition föreslås att nuvarande konstråd, statliga konstkommissioner och regionala konstkommissioner ersätts med ett organ, konst- och kulturrådet. Rådets uppgift ska bland annat vara att besluta om stipendier och konstpriser till konstnärer och konstnärsgupper.

Enligt motiveringarna till utkastet till proposition ska rådets beslutsfattande om stipendier grunda sig på kollegial utvärdering. Syftet är att sammanställa en expertbank från vilken utvärderingspaneler sammanställs separat för varje stipendieansökan för att ge sitt utlåtande till rådet om sti-

pendieansökningarna. Till expertpanelen väljs professionella och sakkunniga inom konst med beaktande av bland annat principerna för mångfald, jämställdhet och decentralisering. Innan experterna väljs ut till expertbanken hörs aktörer som är centrala inom konst och kultur.

Fördelen med den föreslagna modellen jämfört med den nuvarande, där de statliga konstkommissionernas verksamhetsområden är indelade enligt konstområde, är för det första att man kan välja en mer flexibel sammansättning av experter som lämpar sig för ansökningarna oberoende av konstområdenas gränser. För det andra skulle en sammanställning av utvärderingspanelerna för varje ansökan göra det möjligt att bättre än i nuläget förutse och undvika jävsituationer. För det tredje kunde modellen bättre beakta att det finns stora skillnader i antalet ansökningar mellan olika konstområden, vilket har syns i den mycket ojämna fördelningen av arbetsmängden mellan de nuvarande konstkommissionerna.

Syftet är att fortsätta behandlingen av stipendieansökningar som grundar sig på kollegial utvärdering. I den fortsatta beredningen av propositionen har man beaktat den oro för konstens autonomi som framförts i remissvaren. Motiveringarna till propositionen kompletteras så att stärkandet av konstens autonomi framträder tydligare. Dessutom är avsikten att precisera lagförslaget så att det i lag bestäms att beslutsfattandet om stipendier grundar sig på kollegial utvärdering.

Helsingfors 25.3.2025

Forsknings- och kulturminister Mari-Leena Talvitie